

Riktlinjer dödsbohandläggning

Innehåll

Inledning	1
Allmänt	1
Formella krav på handläggningen	1
Dokumentation	2
Sekretess	2
Tiimtaxa	2
Kommunens ärendeansvar	3
Dödsboanmälan och dödsboförvaltning	3
Ekonomiskt bistånd	3
Begravning	3
Ärendetyper	3
Dödsboanmälan	3
Boutredning	4
12 kap 2§ Äktenskapsbalken	4
Sambo	5
Gift enligt annat land	5
Kostnader och skulder som beaktas vid dödsboanmälan	5
Innehållet i dödsboanmälan	6
Dödsboförvaltning	6
Provisorisk förvaltning	6
Efterforskning av dödsbodelägare	6
Bevarande av egendom	7
Bouppteckning och dödsboanmälan	7
Ekonomisk hantering	7
Den provisoriska förvaltningens avslutning	8
Dödsbodelägare hittas - överlämnande till dödsbodelägare	8

Dödsbodelägare saknas - anmälan till Allmänna Arvsfonden.....	8
Ingen dödsbodelägare anträffas, men kan finnas/finns men vistas på okänd eller avlägsen ort - Anmälan om god man.....	8
Dödsbodelägare finns men agerar inte	8
Enda dödsbodelägaren är en testamentstagare.....	9
Avsäga sig arvsrätt.....	10
Socialtjänsten förvaltar och avvecklar	10
Internationella dödsbon.....	10
Begravning	11
Beställning av begravning.....	11
Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad	12
Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)	12

Inledning

I Ragunda kommun fullgörs uppgifterna gällande dödsbohandläggning enligt delegeringsordningen för kommunstyrelsen. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i kommunen. Riktlinjerna ska ge stöd i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen samt i de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras.

De lagar som främst reglerar handläggning av dödsboärenden är ärvdabalken (ÄB), socialtjänstlagen (SoL), begravningslagen (BegrL), förvaltningslagen (FL) och offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Utöver dessa lagar omfattas bestämmelser i äktenskapsbalken (ÄktB), sambolagen, förmånsrättslagen, föräldrabalken (FL), jordabalken (JB), kommunallagen (KL), lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), lag om internationella rättsförhållanden rörande dödsbo (IDL), lag om arv i internationella situationer och lag om offentlig upphandling (LOU).

Förutom vad som anges i dessa riktlinjer gäller även kommunens rutiner, Socialstyrelsens handböcker och allmänna råd samt ”Dödsboutredningar och dödsboanmälningar: En handbok om kommunens ansvar” av Kalle Larsson.

Allmänt

Samma dag som en person avlider övergår det som personen ägde, avtal och skulder till ett dödsbo. Ett dödsbo upphör när arvsskiftet är klart.

När en person har avlidit lämnar dödsbodelägare inom tre månader efter dödsdagen en bouppteckning till Skatteverket. Bouppteckningen är en sammanställning av den avlidnes tillgångar och skulder och upprättas vid en särskild förrättning. Utgångspunkten är att dödsbodelägare förvaltar och avvecklar dödsboet samt tar hand om begravningsarrangemanget. Dödsbodelägare kan vara legala arvingar eller universella testamentstagare.

Formella krav på handläggningen

Eftersom dödsbohandläggningen innehåller olika slag av arbetsuppgifter och beslut som styrs av olika författningar skiljer sig handläggningsreglerna åt för de olika åtgärderna.

Handläggning av en dödsboanmälan enligt 20 kap 8 a § ÄB och ekonomiskt bistånd till begravningskostnader utgör myndighetsutövning och ska betraktas som ärendehandläggning och beslutsfattande. Även själva dödsboförvaltningen enligt 18 kap 2 § ÄB ska betraktas som ärendehandläggning och beslutsfattande. De tjänster en kommun utför vid dödsboförvaltning och gravsättning efter en avliden person är inte ett led i kommunens myndighetsutövning.

Besluten gällande dödsboanmälan, dödsboförvaltning samt gravsättning kan överklagas genom laglighetsprövning enligt 10 kap. KL och beslut gällande ekonomiskt bistånd kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

Dokumentation

Socialtjänsten är skyldig att dokumentera handläggning och genomförande. Dokumentationen ska omfatta dels den aktuella situationen och dels på vilket sätt utredningen gjorts, till exempel hur uppgifterna inhämtats. Den ska genomföras på ett sådant sätt att det framgår hur ärendet fortlöper, hur besluten genomförs samt vara saklig, objektiv och utformas med respekt för den enskilde.

Sekretess

Kommunens uppgifter avseende dödsboanmälan och dödsboförvaltning är att betrakta som socialtjänst och därmed gäller bestämmelser i 26 kap OSL. Detta innebär att sekretess är huvudregel för alla uppgifter. Utlämnande av uppgifter kan i princip endast ske med stöd av lag, vid samtycke eller om det inte finns risk för att den enskilde eller någon närstående lider men. Inför utlämnande av en uppgift ska socialtjänsten alltid göra en prövning av om det föreligger sekretess eller inte.

Timtaxa

Enligt 18 kap. 2 § ÄB och 5 kap. 2 § BegrL har socialtjänsten rätt att ta ut ersättning av dödsboet för sina kostnader för dödsboförvaltning och åtgärder enligt BegrL. En kommun får enligt 8 kap. 3c § KL inte ta ut högre avgift än vad som svarar mot kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Ersättningen ska därför motsvara kommunens självkostnad. Kommunfullmäktige har beslutat att från och med 1 januari 2021 att timtaxan är 0,8 % av gällande prisbasbelopp och regleras därmed årligen.

Avgiften beräknas genom att den framräknade handläggningskostnaden multipliceras med antalet nedlagda timmar i ärendet avseende provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme tas ingen timavgift ut.

Kommunens ärendeansvar

Var den avlidne är bosatt vid dödsfallet är avgörande för vilken kommun som har ansvar för dödsboanmälan, dödsboförvaltning och eventuellt ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden.

Dödsboanmälan och dödsboförvaltning

Enligt förarbetena till ärvdabalken (ÄB) ska den kommun som har huvudansvaret för den avlidnes sociala omvårdnad i livstiden även hantera den provisoriska dödsboförvaltningen. Enligt 2 a kap. SoL ligger huvudansvaret för levande persons sociala omvårdnad på bosättningskommunen. Det är därför den kommun som var den avlidnes bosättningskommun vid dödsfallet som ska hantera den provisoriska dödsboförvaltningen och dödsboanmälan. Definition av bosättningskommun regleras i 2 a kap. 3 § SoL.

Ekonomiskt bistånd

Huvudregeln är att det är bosättningskommunen som är ansvarig för handläggning av begravningskostnader enligt 2 a kap. 2-5 §§ SoL. I de fall det inte går att fastställa bosättningskommun är det vistelsekommunen som är ansvarig.

Begravning

Om den avlidne inte efterlämnar någon som ordnar med gravsättningen ska begravning enligt 5 kap. 2 § BegrL ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige av den kommun där dödsfallet inträffade.

Ärendetyper

Ärenden inkommer vanligtvis genom att dödsbodelägare hör av sig till kommunen. Ärende kan också inkomma från annan närstående person, sjukhus, hyresvärd, begravningsbyrå, polisen med flera. Socialtjänsten är då skyldig att göra en utredning.

Dödsboanmälan

En bouppteckning enligt 20 kap. 8a § kan ersättas med en dödsboanmälan hos Skatteverket om det inte finns fast egendom eller tomträtt i boet och om den avlidnes tillgångar inte täcker annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet. En bouppteckning måste uppvisas vid fast egendom eller tomträtt om dödsbodelägare ska ansöka om lagfart.

Det ska kunna konstateras utan en allt för omfattande utredning om förutsättningar föreligger för dödsboanmälan. Vid tveksamhet om det föreligger förutsättningar för dödsboanmälan bör de anhöriga uppmanas att göra en bouppteckning. En dödsboanmälan sker heller inte när det förekommer komplicerade värderingsfrågor. Exempelvis bör dödsboanmälan användas med försiktighet när efterlevande makes tillgångar och ekonomiska förhållanden nämnvärt skiljer sig från den avlidnes. Om det finns äktenskapsförord eller testamente är detta också en anledning till vaksamhet.

Bouppteckning ska även förrättas om det, efter att en dödsboanmälan är gjord, framkommer en ny tillgång och det därför inte längre föreligger förutsättning för dödsboanmälan. Om det är socialtjänsten som får kännedom om den nya tillgången bör socialtjänsten meddela både dödsboet och Skatteverket detta.

Boutredning

När ett ärende om dödsboanmälan inkommer behöver uppgifter om den avlidne inhämtas. Uppgifter ska även inhämtas om den som gör anmälan och vilka som är dödsbodelägare.

Uppgifter om den avlidnes tillgångar vid dödsdagen och eventuella framtida inkomster inhämtas. Vidare inhämtas uppgifter om det finns efterlämnade handlingar såsom lönebesked, pension, semesterersättning, banktillgodohavande, livförsäkring, testamente, äktenskapsförord, deklarationer, skuldebrev, försäkringar, andel i oskiftat bo eller handelsbolag. Försäkringar med förmånstagarförordnande räknas inte in i tillgångarna. Försäkringar utan förmånstagarförordnande ska dock tas upp som tillgång.

Om förutsättningar för dödsboanmälan bedöms föreligga är huvudregeln att tillsammans med anhörig göra ett hembesök i den avlidnes bostad. Vid hembesöket ska boets värde uppskattas genom en värdering av bohaget. Normalt lösöre värderas för sig. Lösöre av ekonomiskt värde utöver det vanligen förekommande i ett ordinärt hem värderas och journalförs, exempelvis smycken, antikviteter, konst och äkta mattor.

Värdering ska göras enligt samma principer som vid bouppteckning, d.v.s. tillgångarna ska värderas enligt Skatteverkets regler om bouppteckning. Det är det sammanlagda värdet av tillgångarna som gäller, avdrag för skulder får inte göras. Se vidare ”Handledning vid bouppteckningsärenden” samt 12 kap. 2 § ÄktB.

12 kap 2§ Äktenskapsbalken

Om den avlidne var gift ska hänsyn tas till den avlidnes andel i den andre makens giftorättsgods sedan efterlevande makens skulder m.m. dragits av. Huvudprincipen för egendomens fördelning mellan makar vid dödsfall är likadelning. Den efterlevande maken kan dock begära att få behålla sitt giftorättsgods enligt 12 kap 2§ ÄktB. Då ska den avlidnes andel i den efterlevande makens egendom inte beaktas.

Sambo

Var den avlidne sambo kan bodelningsreglerna i sambolagen bli tillämpliga. Det krävs att den efterlevande sambon begär att bodelning ska äga rum. Om samborna tidigare avtalat att bodelning inte ska ske eller att viss egendom inte ska ingå i bodelningen så gäller dock detta.

Gift enligt annat land

Om den avlidne är utländsk medborgare och gift enligt en främmande stats lagstiftning beror det på innehållet i dennas stats äktenskapslagstiftning om efterlevande makes egendom påverkar förutsättningarna för dödsboanmälan eller ej.

Kostnader och skulder som beaktas vid dödsboanmälan

Efter boutredning och värdering av tillgångarna jämförs tillgångarnas sammanlagda värde med kostnaderna för begravning och andra utgifter med anledning av dödsfallet. Följande kostnader och utgifter får beaktas vid beräkningen:

- Begravningskostnader
- Förtäring vid begravning
- Gravsten och eventuell inskription

- Dödsannons
- Kostnader för att omhänderta och avveckla den avlidnes bo för ensamstående. Detta rör kostnader för utrymning (tömning och städning) och för hyra under en månads uppsägningstid
- Fiktiv bouppteckningskostnad som motsvarar skäligt arvode för en bouppteckning

Kostnader som inte ska beaktas är exempelvis kostnader för framtida vård av grav, skulder i form av fakturor för el, telefon, hemförsäkring, tv m.m. samt andra tidigare obetalda skulder.

Även om det föreligger förutsättningar för att göra en dödsboanmälan kan det på grund av att beräkningen bland annat inkluderar en fiktiv bouppteckningskostnad återstå tillgångar i boet när begravningskostnader, avvecklingskostnader och socialtjänstens ersättning ur dödsboet för förvaltningskostnader är betalda. Återstående tillgångar ska då fördelas proportionellt mellan skulder som har lika värde, så kallad ackordsfördelning eller fördelas enligt förmånsrättslagen. Att förutsättningar för dödsboanmälan föreligger medför alltså inte alltid att det finns förutsättningar för att bevilja ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden.

Innehållet i dödsboanmälan

Dödsboanmälan lämnas skriftligen på avsedd blankett till Skatteverket. Dödsbodelägars namn och bostadsadress ska anges i den mån uppgifter kan inhämtas utan att det tar för lång tid. Om handläggaren misstänker att delägarförteckningen inte är fullständig, ska det göras en anmärkning om det.

Dödsboanmälan förvaras hos Skatteverket. Skatteverket granskar anmälan i formellt avseende men kontrollerar inte riktigheten i socialtjänstens bedömning. Skatteverket kan inte förelägga socialtjänsten att komplettera eller rätta en dödsboanmälan än i detta formella hänseende.

Dödsboförvaltning

Om dödsbodelägar saknas är socialtjänsten enligt 18 kap. 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess att dödsbodelägar har spårats och underrättats samt övertagit förvaltningen av dödsboet. Om det inte står klart vem som är dödsbodelägar ska socialtjänsten skyndsamt utreda detta för att så snart som möjligt kunna överlämna förvaltningen till dödsbodelägar och därmed avsluta den provisoriska förvaltningen.

Provisorisk förvaltning

När socialtjänsten provisoriskt förvaltar ett dödsbo är utgångspunkten att denna ska vara kortvarig och så snart som möjligt överlämnas till dödsbodelägare för fortsatt förvaltning av dödsboet. Efterforskningen av dödsbodelägare inleds skyndsamt.

Parallellt med efterforskningen har socialtjänsten även i uppdrag att bevaka dödsbodelägarers och borgenärernas intressen samt framtida verkställighet av testamente. Nedan beskrivs de delar som omfattas i den provisoriska förvaltningen.

Efterforskning av dödsbodelägare

Vid efterforskning av dödsbodelägare ska dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket beställas. Saknas uppgifter om dödsbodelägare ska efterforskning ske via InfoTorg, genom bouppteckning hos Skatteverket, landsarkiv/stadsarkiv, ambassader, konsulat eller genom förfrågan hos andra närstående till den avlidne.

När dödsbodelägare är funna ska dessa så snart som möjligt underrättas om dödsfallet. Handläggaren bör som huvudregel inte lämna ett dödsbud utan i stället uppdra detta till polis, präst eller sjukvårdspersonal. Den som lämnat dödsbudet kan därefter hänvisa den anhörige att ta kontakt med socialtjänsten.

Bevarande av egendom

Socialtjänstens provisoriska förvaltning ska vara av konserverande art. Egendomen får inte avyttras eller förändras på annat sätt än vad som är nödvändigt för värdets bevarande.

För att bevaka dödsbodelägarers intressen kan det under den provisoriska förvaltningen vara nödvändigt att ha kontakt med olika aktörer, såsom fordringsägare eller andra intressenter för att informera om dödsfallet. Uppgifter om exempelvis abonnemang och autogiron införskaffas för att sägas upp. Om hemförsäkring saknas bedöms behovet av att teckna en sådan.

Om inte delägare påträffas omedelbart görs ett hembesök i den avlidnes bostad i syfte att inventera egendomen. Särskilt efterforskas testamente, försäkringsbrev, värdepapper, kontanta medel, deklaration och övrigt som kan ha betydelse för fortsatt handläggning. Vid hembesöket ska två tjänstemän närvara. Viktigt att protokollföra vad som medtas från boet samt att det undertecknas av närvarande tjänstemän.

Bouppteckning och dödsboanmälan

Om det finns tillgångar i boet och den provisoriska förvaltningen inte avslutats efter tre månader från dödsfallet blir socialtjänsten enligt 20 kap. 2 § 2 st ÄB skyldig att vidta åtgärder för att ordna med bouppteckning. I första hand bör socialtjänsten begära anstånd hos Skatteverket med bouppteckningsförrättningen. Denna skyldighet fullgörs genom att socialtjänsten bestämmer tid och ort för bouppteckning och utser minst två förrättningsmän som sköter förrättningen. Kostnader för detta debiteras dödsboet.

Om förutsättningar finns för dödsboanmälan är socialtjänsten oförhindrad att göra en sådan enligt 20 kap. 8 a § ÄB på eget initiativ.

Ekonomisk hantering

Omhändertagen kvarlåtenskap ska förvaras i socialtjänstens arkiv. All förvarad egendom skall finnas förtecknad och hållas aktuell. Kontanta medel ska alltid sättas in på konto. Om konto saknas kan ett nytt öppnas i dödsboets namn. När förvaltningen av dödsboet överlämnas till dödsbodelägare, god man eller boutredningsman ska en fullständig redovisning lämnas om vilka ekonomiska transaktioner socialtjänsten har gjort för dödsboets räkning inom ramen för den provisoriska förvaltningen.

Den provisoriska förvaltningens avslutning

Dödsbodelägare hittas - överlämnande till dödsbodelägare

Om handläggaren vid den provisoriska förvaltningen får tag på delägare eller efterlevande make som kan fullgöra de uppgifter som följer av 18 kap. 2 § 1 st ÄB eller när dödsbodelägare har underrättats ska boet omedelbart överlämnas till delägarna. Dödsbodelägaren ska sedan förvalta boet och se till att bouppteckning och avveckling sker.

Dödsbodelägare saknas - anmälan till Allmänna Arvsfonden

Saknas arvingar ärver Allmänna arvsfonden och blir enda dödsbodelägare. Detta innebär att om socialtjänsten inte finner några dödsbodelägare ska anmälan omgående göras till Kammarkollegiet enligt 17 § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden som utser en god man att företräda Allmänna arvsfonden. Företrädare för fonden kan då omedelbart ta över förvaltningen av boet.

Ingen dödsbodelägare anträffas, men kan finnas/finns men vistas på okänd eller avlägsen ort - Anmälan om god man

Enligt 18 kap. 2 § ÄB ska den som har tagit hand om egendomen, i detta fall socialtjänsten, göra anmälan hos överförmyndaren enligt 11 kap. 3 § föräldrabalken (FB) om det behövs god man för någon dödsbodelägare. Det kan

vara om det inte går att utreda om den avlidne har efterlämnat någon arvinge som är arvsberättigad före Allmänna arvsfonden eller att kännedom finns om arvinge efter den avlidne men kunskap saknas såväl om arvingens namn som om hans vistelseort. Enligt 11 kap 3 § FB ska överförmyndaren förordna god man bland annat om det krävs att en bortavarande dödsbodelägares rätt bevakas eller en bortavarandes egendom förvaltas.

Om det finns tillgångar i boet ansöker gode mannen om boutredningsman som tar över förvaltning och avveckling samt gör bouppteckning. Om boet saknar tillgångar och det finns förutsättningar för dödsboanmälan så kan socialtjänsten med fullmakt från gode mannen slutföra boutredningen, avveckla boet och göra en dödsboanmälan.

Dödsbodelägarer finns men agerar inte

Ibland inträffar det att dödsbodelägarer anträffas men att dessa helt saknar intresse i dödsboet eller saknar möjlighet att agera på grund av hög ålder, sjukdom eller annat hinder. Dödsbodelägarer ska i dessa lägen alltid motiveras att ta sitt ansvar för förvaltning och avveckling av boet. Om så inte sker är socialtjänstens uppgift att provisoriskt förvalta dödsboet.

Om det finns tillgångar i boet ska socialtjänsten uppmana delägarna att ansöka om boutredningsman hos tingsrätten eller anlita annan hjälp såsom begravningsbyrå eller jurist som kan förvalta och avveckla dödsboet. Ansökan om boutredningsman är förenad med en ansökningsavgift och boutredningsmannens ersättning tas ur dödsboet.

Det räcker med en delägares begäran för att en boutredningsman ska förordnas (ÄB 19 kap. 1§). En boutredningsman kan vara ett alternativ om exempelvis dödsbodelägarer inte kommer överens eller är osams. Boutredningsmannen övertar förvaltning och avveckling och gör bouppteckning. Om en sådan begäran om boutredningsman görs ska socialtjänsten fatta beslut om att överlämna förvaltning och avveckling till dödsbodelägarna. Om en sådan begäran däremot inte görs ankommer det på socialtjänsten att föranstalta om bouppteckning. Detta gäller dock inte om annan än socialtjänsten har tagit hand om boet.

Även när det saknas tillgångar och dödsbodelägarna inte agerar är socialtjänsten skyldig att provisoriskt förvalta dödsboet. Om dödsbodelägarna inte övertar förvaltning och avveckling av boet ska handläggaren som en sista utväg begära fullmakt från samtliga dödsbodelägarer och med stöd av denna fullmakt avveckla boet.

Ibland får inte handläggaren in fullmakten trots att dödsbodelägarerna klart uppgett att de ej befattar sig med boet. Om boet helt saknar tillgångar och dödsbodelägarerna klart uttryckt att de saknar intresse av boet och att de önskar att socialtjänsten avvecklar boet ska detta dokumenteras. Utan samtliga fullmakter kan handläggaren dock få svårt i kontakt med till exempel banker som inte alltid går med på att avsluta konton under sådana omständigheter.

Om varken fullmakt eller en tydlig viljeyttring från dödsbodelägarerna inkommit saknar socialtjänsten möjlighet att agera. Detta ska noga dokumenteras. Ärendet får då avslutas genom beslut att förvaltning och avveckling överlämnas till dödsbodelägarerna.

Enda dödsbodelägaren är en testamentstagare

När en person avlider utan att efterlämna make/maka eller närmare släktingar än kusiner ärver Allmänna Arvsfonden om det inte finns något testamente. Finns ett testamente måste detta dock delges Allmänna Arvsfonden för godkännande. Allmänna Arvsfonden ska också kallas till bouppteckningsförrättningen. Fram till dess att ett godkänt testamente föreligger är både Allmänna Arvsfonden och testamentstagaren dödsbodelägare enligt 18 kap. 1§ 4 st ÄB. Socialtjänsten kan dock lämna över förvaltningen till enbart testamentstagaren redan innan testamentet är slutligen godkänt. Skyldigheten att delge Allmänna Arvsfonden och kalla till bouppteckningsförrättningen faller på testamentstagaren när denne tagit över förvaltningen. Socialtjänsten ska dock upplysa testamentstagaren om dennes skyldigheter gentemot Allmänna Arvsfonden.

Avsäga sig arvsrätt

Ibland kan det vara så att de ende dödsbodelägarerna meddelar att de inte vill ha något med dödsboet att göra men trots denna viljeyttring inger de inga fullmakter. En sådan viljeyttring, om den är skriftlig, kan dock föra ärendet vidare om det rör sig om giltiga arvsavsigelser. En arvsavsägelse innebär att en dödsbodelägare vill få sin arvsrätt utsläckt. Skulle samtliga dödsbodelägare få sin arvsrätt utsläckt blir Allmänna Arvsfonden enda dödsbodelägaren. I dessa fall tas kontakt med Allmänna Arvsfonden för att få deras syn på viljeyttringarna. Anser Allmänna Arvsfonden att viljeyttringarna är giltiga arvsavsigelser träder de in som enda dödsbodelägare och ärendet kan föras vidare. Observera att Allmänna Arvsfonden endast träder in som dödsbodelägare om samtliga dödsbodelägare begär att få sin arvsrätt utsläckt. Skulle bara någon av dödsbodelägarerna avsäga sig sin arvsrätt fördelas dennes lott på de kvarvarande dödsbodelägarerna, utan inblandning av Allmänna arvsfonden.

Socialtjänsten förvaltar och avvecklar

Om boets lösöre överstiger avvecklingskostnaderna säljs boet. Nettoöverskottet återredovisas till socialtjänsten och används för att så långt som möjligt täcka kostnaderna för begravningen och förvaltningskostnaderna.

Om lösöret och övriga tillgångar i boet understiger avvecklingskostnaderna, dvs. städning, bortforsling etc., överlämnas hyresrätten i befintligt skick till hyresvärden. Enligt 12 kap 5 § jordabalken får dödsbo säga upp hyresavtal för bostaden inom en månad från dödsfallet.

Hyresavtalet upphör då att gälla vid det påföljande månadsskiftet. Därtill sker uppsägning av telefon, TV, el, tidning och andra abonnemang. Adressändring görs hos Skatteverket och om nödvändigt sker eftersändning av post till förvaltningen. I förekommande fall ska deklaration upprättas och sändas in till Skatteverket.

Internationella dödsbon

Av lag om arv i internationella situationer framgår att om det i Sverige finns egendom efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i Sverige ska anmälan om dödsfallet ske till socialtjänsten.

Om det finns egendom men svensk domstol eller annan myndighet inte är behörig att besluta om arvet ska socialtjänsten i den kommunen egendomen finns, om det behövs, ta hand om egendomen och vidta nödvändiga åtgärder enligt Lag om arv i internationella situationer, 2 kap. 5§.

Om socialtjänsten inte kan överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den ska socialtjänsten anmäla dödsfallet till tingsrätten. Tingsrätten ska besluta att egendomen ska avträdas till förvaltning av en särskild boutredningsman till dess den kan överlämnas till den som är behörig att ta emot den. Om egendomen är av litet värde får socialtjänsten i stället för att anmäla dödsfallet till tingsrätten överlämna egendomen till en närstående till den avlidne eller till utlandsmyndigheten för den stat som den avlidne var medborgare i.

Begravning

Begravningslagen gäller för alla invånare i Sverige, oavsett medlemskap i trossamfund. Enligt 5 kap. 10 § BegrL ska stoftet efter den avlidne kremeras eller gravsättas snarast möjligt och senast en månad efter dödsfallet. Gravsättning av urnan ska sedan ske inom ett år efter kremering enligt BegrL 5 kap 11§. Skatteverket får dock medge anstånd med kremeringen eller gravsättningen om det finns särskilda skäl för det.

Om stoftet inte har kremerats eller gravsatts inom föreskriven tid ska Skatte anledningen till dröjsmålet och om det behövs underrätta den kommun som anges i 5 kap. 2 § BegrL. Det är först och främst den avlidnes anhöriga som ska se till så att en begravning arrangeras men om den avlidne inte efterlämnar någon som ordnar med begravning ska den ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd, eller om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade. Detta enligt 5 kap. 2 § BegrL. Socialtjänsten har ingen skyldighet att närvara vid begravningsceremonin.

Beställning av begravning

Enligt 5 kap 1 § BegrL bör den som beställer begravningen om det är möjligt se till den avlidnes egna önskemål och därför bör ansträngningar göras för att ta reda på detta. I de fall den avlidnes sista vilja om jordbegravning eller kremation förblir okänd, beställs för den som tillhör Svenska kyrkan kremering och spridning av askan i minneslund. Det samma gäller vid borgerlig begravning för avliden som lämnat svenska kyrkan. För oidentifierad avliden beställs jordbegravning.

I övrigt beställs grundtjänster från begravningsbyrå och en mindre dödsannons med syfte att informera och få tag i eventuella anhöriga innan begravningen, inom ramen för de kostnader som kan beviljas enligt riktlinjerna för ekonomiskt bistånd. Fakturan från begravningsbyrån ska ställas ut till dödsboet. För kostnaderna har kommunen rätt till ersättning av dödsboet, se avsnitt om Tintaxa. Det gäller såväl begravningskostnaden som ersättning för nedlagt arbete.

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad

Om dödsboets tillgångar eller om försörjningsskyldigas ekonomiska förmåga inte är tillräckliga för att täcka begravningskostnaden kan dödsboet eller den försörjningsskyldige ansöka om ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § SoL till begravningskostnaden.

Begravningskostnaden kan inte finansieras i form av ekonomiskt bistånd till dödsboet i de fall begravningen ordnas av socialtjänsten inom ramen för dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB eller enligt 5 kap 2 § BegrL och det inte finns något biståndssökande dödsbo. Begravningskostnaderna ska i dessa fall betalas av socialtjänsten enligt skyldigheter som följer av ärvdabalken och BegrL. Begravningskostnaderna ska i dessa fall belasta socialtjänstens konto. För vidare information om handläggning se Härjedalens kommuns riktlinjer för ekonomiskt bistånd till begravningskostnader.

Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)

Personer som omfattas av LMA har ej rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL.
Begravningskostnader för asylsökande är Migrationsverkets ansvar.